

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

ג' בכסלו תשפ"ג
27 בנובמבר 2022
סימוכין : 2000-1089-2022-0000526

לכבוד:
מנהלי המחוזות
מפקחים
מנהלי מוסדות החינוך

שלום רב,

הנדון: תכנית שינוי האקלים במערכת החינוך - תשפ"ג

למערכת החינוך תפקיד משמעותי בתיווך הפעולות הנחוצות להבנת התופעות והשלכות שינוי האקלים, הפחתת הפגיעה ומתן כלים להתמודדות עם המשבר בהתאמה לגילאי התלמידות והתלמידים. לפיכך, משרד החינוך מקדם לראשונה בשנה"ל תשפ"ג תכנית לחינוך בתחום שינוי אקלים.

מטרת התוכנית

לפתח ידע ערכים ומיומנויות בתחום שינוי אקלים, תוך כדי חיזוק החוסן הרגשי והחברתי להתמודדות עם ההשלכות של שינויי האקלים והנעת תלמידים לפעולה ולהובלת שינוי.

מתווה התכנית

1. במסגרת התכנית ילמד הנושא במשך 30 שעות בכל שכבת גיל, תוך שילובו בתחומי הדעת, ביחידות מפתח עצמאיות ובחינוך החברתי.

❖ בגיל הרך

- יושם דגש על פיתוח חיבור רגשי לטבע וכבוד לסביבה.
- ילדי הגן ישתתפו במיזם "[קחו אתכם את הזבל](#)". במסגרתו הילדים ילמדו לקחת אחריות על האשפה האישית שלהם ולא להשאירה בשטחים הציבוריים וילמדו על הקשר בין צריכה ופסולת.

❖ בחינוך היסודי

- יושם דגש על חיזוק ערכי הכבוד לסביבה וקיימות תוך עידוד ללמידה מחוץ לכיתה ולעשייה סביבתית.
- הלמידה תתאפיין בשילוב בין תחומי הדעת ובניית ידע ומיומנויות באופן ספירלי.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

- הנושא יילמד לפחות 30 שעות בכל שכבת גיל, על ידי מורי מדע וטכנולוגיה ומורי גאוגרפיה, אדם וסביבה והן על ידי המורים בתחומי הדעת המגוונים והחינוך החברתי.
- ההתייחסות הישירה לנושא שינוי אקלים תתחיל בכיתה ד' ואילך מתוך התחשבות בהיבטים הרגשיים.

❖ בחינוך העל יסודי

- יושם דגש על עיסוק ישיר בתחום שינוי אקלים.
- הלמידה תתבצע בהיקף 30 שעות בכל שכבת גיל.
- בכיתות ח' ו-י' הלמידה תתקיים באמצעות הוראת תחום שינוי אקלים כמקצוע העומד בפני עצמו, בשעות גיאוגרפיה אדם וסביבה (ח') ובמבוא למדעים (ההיבטים המדעיים) וההשכלה הכללית (ההיבטים החברתיים) (י').
- יש לשלב את הנושא גם בשכבות הגיל האחרות בחטיבת הביניים ובתיכון ולוודא שכל תלמידה ותלמיד לומדים את הנושא.
- הנושא ישולב בשיעורי החינוך, במעורבות החברתית, בשיעורי השל"ח ובטיולים השנתיים.

2. **"קחו אתכם את הזבל"** – בכל שלבי הגיל יקודם מיזם האחריות על האשפה האישית, תוך חינוך לאחריות על הניקיון במרחב הציבורי, שימוש בכלים רב פעמיים והפחתת הצריכה.

3. יש חשיבות גדולה למעורבות המנהל/ת בקידום התוכנית כולל **הקשר עם הרפרנט המחוזי לתוכנית שינוי האקלים**, הפניית מורים לפיתוח המקצועי וארגון ההוראה בהתאם לנדרש. מומלץ להקים צוות רב תחומי להובלת הנושא בבית הספר.

4. **מומלץ להפנות מורים לפיתוח מקצועי בתחום:**

- גננות וצוותי חינוך בבתי הספר היסודיים ישתלמו במרכזי פסג"ה ובמרכז למדע ודע-גן.
- מורי בתי הספר העל יסודי יוכלו להשתלם באמצעות הרשמה **בקישור**.
- מידע נוסף ניתן לקבל **בקבוצות** שנפתחו לצורך תמיכה במורים – **בקישור**.
- ניתן להיעזר בצוותי הדרכה במטה ובמחוזות (נא ראו נספח 2), בכ-200 תהליכי פיתוח מקצועי, חומרי למידה והוראה דיגיטליים ועדכניים **ותוכנית לימודים** בתחום שינוי אקלים **בקישור**. כמו כן ניתן לבחור בתוכניות בתת סל שינוי אקלים במכרז המענים.

5. בכל מחוז נבחר ממונה לנושא שינוי אקלים. מצ"ב פרטי הממונים המחוזיים:

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

מחוז	ממונה	דוא"ל
חרדי	אפרת דיין	efratda@education.gov.il
התיישבותי	גיודי סגל (ורונית בליסקו)	judiese@education.gov.il ; ronitbn@mchp.gov.il
דרום	עדנה כהן	ednacoh@education.gov.il
מרכז	שחר נהרי	shacharna@education.gov.il
ירושלים והעיר	שרי רקובר	sarira@education.gov.il
תל אביב	גילה לאמי	gilala@education.gov.il
חיפה	חנה שמילוביץ'	hannashm@education.gov.il
צפון	נורית ברגר גיל	nuritbe@education.gov.il

בברכה
טלנין אינה

אינה זלצמן
סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

העתקים:

גב' דלית שטאובר, המנהלת הכללית, משרד החינוך
ד"ר מירי שליסקל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
מר איל רם, סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה
מר חגי גרוס, סמנכ"ל ומנהל מינהל חברה ונוער
מר מוהנא פארס, סמנכ"ל ומנהל מינהל החינוך הטכנולוגי
גב' מירי נבון, סגנית בכירה למנהלת המינהל הפדגוגי
גב' אורנה פז, מנהלת אגף אי גיל רך
גב' חנה ללוש, מנהלת אגף אי לחינוך יסודי
ד"ר קרן רז נצר, מ"מ מנהלת אגף חינוך על יסודי
ד"ר גילמור קשת-מאור, מנהלת אגף אי מדעים, מזכירות הפדגוגית
מנהלי אגפי המזכירות הפדגוגית
מפמ"רים
רפאלה בביש, מרכזת תחום שינוי אקלים
חני פלג, מרכזת תחום הקיימות
תרצה שטרן, מדריכה מרכזת, מינהל פדגוגי